

Vasakul kurruliste servadega sort 'Marginatum', paremal sordirühma Undulatum lainjate leheservadega esindajad.

Erinäolised raunjalad

Aias kasvavad raunjalad võivad tekitada palju elevust, sest esmapilgul ei oskagi arvata, et tegu on sõnajalgadega.

Raunjalgade (*Asplenium*) perekond on suur, maakera eri paigus kasvab umbes 720 liiki, eriti palju on neid troopikas. Raunjalgu võib leida kivide vahel, kaljupragudes ja epifüütide-na teistel taimedel. Eestis kasvab looduslikult neli liiki, nad on aga väga haruldased.

Aianduslikult enim kasvatatud liik on keel-raunjalg (*A. scolopendrium*), mis on pärit Lääne- ja Lõuna-Euroopast ning Jaapanist, aga teda kohtab ka Põhja-Ameerikas. Keel-raunjalga saab aias kasvatada ka meil.

Keel-raunjala lehed erinevad teiste sõnajalgade omadest tunduvalt: need on terve servaga süstjad lihtlehed, mis kasvavad kimbu või lehrtrina kuni

60 cm pikkuseks. Nahkjad lehed kurnistavad aeda talvelgi (kui lund pole või on seda väga vähe), sest need on talvehaljad. Talvine lehestik asendub kevadel uuena. Risoom on lühike või lühiroomav.

Eesti kliimas on keel-raunjalg osutunud suhteliselt vastupidavaks, kattet vajab ta vaid külmal lumeta talvel. Keel-raunjalale sobib varjuline suure õhuniiskusega kasvukoht. Tänu sellele saab temaga luua oja või tiigi kaldale koos teiste niiskust ja varju armastavate taimedega põnevaid kooslusi, mille eripärane ilme tekitab tunde, nagu sa ei viibikski põhjamaises looduses.

Keel-raunjala saab istutada tavalise neutraalsesse aiavälja, sest ta ei vaja happelist pinnast. Muld olgu niiske, huumus- ja toitainerikas.

Põhiliiki paljundatakse eostega, sorte aga üksnes vegetatiivselt. Eostega paljundades võib saada väga erilise lehekujuga taimi, seetõttu ei antagi tänapäeval sordinimesid välja kui

gi kergekäeliselt. Olen eostega paljundamisel märganud, et nendest taimedest, mis on alguses nõrgemad ja viletsamad, võib vahel tulla midagi märksa erilisemat kui tugevatest ja kiirekasvulistest.

Keel-raunjalast on aretatud sadu sorte, mis liigist märkimisväärselt erinevad. Eriti populaarsed on keel-raunjalad Inglismaal, kus juba möödunud sajandil kasvatati aedades neid tohutus valikus. Kaasajal on paljudes sortides vähem, aga ikkagi on keel-raunjalal nii palju erinäolisi vorme, et juba ainuüksi nendega võib kujundada terve varjulise nurgakese.

Keel-raunjala aretised on jaotatud lehe kuju järgi sordirühmadesse, millest tuntumad on järgmised:

Crispum – leht on sügavalt laineline, seda võrreldakse koguni kuninganna Elisabethi kraega (mida lainelisele, seda parem);

Muricatum – lehepind on karm ja nahkjane, kaetud "paisetega";